

Designarchieven: een bedreigde soort

Kaarttekening uit het archief van de tapijtweverij Bartholomeus (Torhout), geen datum, circa 1920, Archief Design museum Gent. Restauratie: Annelies Nevejans.

Design heeft nog nauwelijks een stek veroverd in de traditionele archiefwereld. Het Design Museum Gent en de vzw Designcentrum Vlaanderen hopen met een gezamenlijk initiatief, Designarchief Vlaanderen genoemd, de zorg voor designarchieven op de sporen te zetten.

LIEVE COMPERNOLLE is projectcoördinator
Designarchief Vlaanderen
info@designarchief.be • www.designarchief.be

Design en archief, nog onbekenden

Sinds geruime tijd groeit de belangstelling voor het culturele erfgoed spectaculair. Het aantal evenementen, tentoonstellingen, instellingen en de bezoekersaantallen groeit merkbaar. Ook de Vlaamse overheid laat zich niet onbetuigd met een erfgoeddecreet, een archiefdecreet...

Deze dynamiek is zowat overal merkbaar, ook in de archiefsector. Dat blijkt onder meer uit de belangstelling voor opleidingen voor archiveren, talrijke publicaties¹, het succes van de Erfgoeddag en druk bezochte leeszaal in de archiefinstellingen. Die positieve tendens is een extra stimulans om op te komen voor de vormgevingsarchieven, een waardevol, maar verwaarloosd en bedreigd deel van het roerend erfgoed.

Design, een relatief jonge discipline, is nu al een belangrijk hoofdstuk in de cultuurgeschiedenis. Maar ondanks de recente initiatieven, tentoonstellingen en publicaties en niettegenstaande het bijzonder waardevolle karakter van de archieven heeft design nog nauwelijks een plaats verworven binnen het traditionele archiefveld.

Aanleiding voor dit artikel is het Designarchief Vlaanderen, een project van het Design museum Gent en vzw Designcentrum Vlaanderen om de zorg voor vormgevingsarchieven op de sporen te zetten. Vooraf gaan we in op de begrippen

design en vormgevingsarchieven. Daarna stellen we het project Designarchief Vlaanderen voor en tot slot doen we een oproep om alert te zijn voor archieven, archivalia en documentatie over vormgeving.

Wat is design?

Een definitie

Iedereen heeft dagelijks te maken met design. Design is behalve een grappige – of ongemakkelijke – zetel, een gestroomlijnde stofzuiger of een ergonomisch toetsenbord, ook een belangrijke brok cultuur. Designarchieven zijn stukken uit de puzzel van de vele vragen over onze leefomgeving en hoe we die steeds proberen te verbeteren.

Dingeman Kuilman, directeur van de Premela Stichting voor Vormgeving (NL), noemt vormgeving "een bron van verwarring" en "een onoverzichtelijke en rafelige categorie"². Er is inderdaad heel wat te zeggen over de grenzen tussen design, economie, exacte wetenschappen, architectuur, kunst en stijl of over het onderscheid tussen ontwerpen en vormgeven.

In ons taalgebied heeft het leenwoord design op korte tijd ingang gevonden en lijkt het de vertrouwde termen 'vormgeving' of 'toegepaste kunst' stilaan te verdringen. We gebruiken design en vormgeving door elkaar als synoniemen, al kent niet iedereen die woorden dezelfde gevoelswaarde toe.

nisatie van een werkvloer of van een ruimtestation behoren ook tot het domein van het design.

Design uit België?

Wie twijfelt aan de kwaliteit van design uit België kan in recente publicaties en tentoonstellingscatalogi talloze overtuigende ontwerpen terugvinden van Victor Horta, Henry Van de Velde, Gaston Eysselinck, Cubex, Tubax, De Coene, Van Den Berghe-Pauvers, Meurop, Jeanine Kleykens, Bulo, Samsonite, Tupperware, Philippe Neerman, Olivier Strelli, Fibertex, Maarten Van Severen... en vele andere designers en bedrijven.

Niet alleen voert België massaal design uit en werken veel Belgische ontwerpers voor internationale bedrijven, befaamde ontwerpers uit het buitenland komen ook naar hier voor de kennis en de ervaring. Dirk Van Braeckel (B) ontwerpt voor Audi, Skoda en Bentley. Alessandro Mendini (IT) doet bijvoorbeeld een beroep op I.D.S. (Waregem) en het textielbedrijf Goeters (Zelee) voor de ontwikkeling van een textiellijn voor Alessi (IT).

Maquette van een dressoir, Pieter De Bruyne (1931-1987), geen datum, circa 1960, Archief Design museum Gent.

Vormgevingsarchieven

Definitie en betekenis

Een vormgevingsarchief is een samenhangend geheel van archivalia en producten dat de neerslag vormt van leven en werk van vormgevers of ontwerp bureaus, fabrikanten, gespecialiseerde journalisten, winkels, galeries, scholen, vakorganisaties, tijdschriften en verenigingen die design promoten.

Vormgevingsarchieven kunnen bijgevolg bestaan uit ontwerpschetsen, textielstalen, prototypes, modellen of maquettes, maar evenzeer uit bedrijfsadministratie, correspondentie met opdrachtgevers, opdrachtnemers of klanten en tevens uit documentatie die dient als inspiratiebron of als neerslag van het werkproces.

Vormgevingsarchieven vormen een geheel van informatie dat getuigt van het complexe proces dat met ontwerpen gepaard gaat. Ze bevatten essentiële gegevens om de vormgeving toe te lichten en betekenis te geven. Toch gaat het niet alleen om de geschiedenis van de vormgeving: "Je documenteert bredere culturele en maatschappelijke ontwikkelingen"³.

De archiefbewaarders

De bewaarders van vormgevingsarchieven, archivalia en documentatie zijn:

- ontwerpers of hun erfgenamen;
- bedrijven, fabrikanten, winkels, galeries, editoren, journa-

De definitie van de *Encarta, Encyclopedie Winkler Prins* klinkt verhelderend:

"vormgeving (Eng.: design) [toegepaste kunst], het ontwerpen van op massaproductie gerichte gebruiksartikelen met inachtneming van functionele, esthetische en meestal ook economische criteria. Men onderscheidt traditioneel industriële en grafische vormgeving. Tot de industriële vormgeving behoort die van voorwerpen als meubels, speelgoed, huisraad en andere objecten van glas, aardewerk, kunststof, metaal, leer, voorts het ontwerpen van verpakkingen en van decoratieve motieven voor textiel, behang e.d., het vormgeven van specifiek technische producten als machines, auto's, vliegtuigen en elektronische producten en ten slotte het gehele gebied van modeontwerpen, interieurkunst en omgevingsvormgeving, het laatste in samenhang met de architectuur. Vooral na de Tweede Wereldoorlog werken vormgevers veelvuldig samen met reclame- en marketingsdeskundigen en, m.n. bij het vormgeven van machines en technische apparatuur, met technici. (...) Van vormgeving is pas sprake sinds er massaproductie bestaat."³

Omdat design betrekking heeft op – al dan niet in serie – met de hand of met machines gemaakte gebruiksartikelen, omvat het in de ruime zin niet alleen industrieel design, maar ook kunstambacht, kunstnijverheid, sierkunst en toegepaste kunst. Sinds kort is het begrip nog uitgebreid en betreft het behalve gebruiksartikelen ook bepaalde 'diensten': de ontwikkeling van controlecentra voor het verkeer, de orga-

listen...;

- organisatoren van wedstrijden en beurzen in de sector;
- scholen met een opleiding voor vormgeving en productontwikkeling;
- openbare besturen, archiefinstellingen, musea...;
- privéverzamelaars.

Niet zelden is het archief van een ontwerper of een bedrijf verspreid over verschillende bewaarders en overigens kunnen in om het even welk archief brochures, rekeningen en gebruiksaanwijzingen van 'op massaproductie gerichte gebruiksartikelen' zitten.

De samenstelling van vormgevingsarchieven

Bij veel archiefvormers zijn administratie en vormgeving gescheiden. Dat valt vooral op in de bedrijfsarchieven. Het 'secretariaat' bewaart de boekhouding en de administratieve stukken en de designafdeling bewaart archivalia die met vormgeving en productontwikkeling te maken hebben. Erfgenamen van designers hebben nogal eens de neiging om alleen de ontwerpdocs en decoratieve stukken te bewaren. Ze vinden contracten, facturen en briefwisseling saai, oninteressant of te persoonlijk. Nochtans maken die het beeld vollediger.

Wat de ontwerpen zelf betreft, zijn de archiefstukken uiteenlopend van aard, afmetingen en materiaal:

- ontwerptekeningen op papier of op cd-rom of calques, kleine schetsen op de wikkel van een chocoladereep of gedetailleerde werktekeningen op ware grootte of uitvergroot, schetsboeken, aantekeningen, briefwisseling, bestekken, dossiers voor aanbestedingen...;
- maquettes, prototypes, schaalmodellen, foto's, dummy's, stalen, onderdelen, matrijzen, gietvormen, misbaksels...;
- catalogi, etiketten, prijsberekeningen, reclame, relatiegeschenken, drukwerk in de huisstijl, tijdschriften, displaymateriaal, krantenknipsels, persdossiers...;
- soms bewaren ontwerpers en bedrijven naast hun archief een beperkte collectie van de afgewerkte producten;
- realia.

In een vormgevingsarchief komt ook vaak een verzameling documentatie voor: tijdschriften, vakliteratuur, informatie over tentoonstellingen, stalen, materialen, beelddocumentatie...

De inhoud en de omvang verschillen sterk naargelang van de sector en de archiefvormer. Textiel, meubelen, behangpapier, verf, keramiek of transport werken met andere methodes en materialen. Een zelfstandig ontwerper, een ontwerpstudio met tien medewerkers of een fabriek met 700 werknemers zullen telkens een ander archief opbouwen. Ook binnen een sector kunnen de verschillen groot zijn. Enkele voorbeelden uit de textielsector illustreren dat.

Jeanine Coppens ontwierp vlakke weefsels voor verschillende fabrikanten. Ze deed dat rechtstreeks op een weef-

getouw en maakte op voorhand geen ontwerptekeningen. Bijgevolg bestaat haar archief bijna uitsluitend uit kleine geweven staaltjes of smalle stroken geweven stalen, schematische voorstellingen van de bindingen en enkele summere aantekeningen over de garens.

In het archief van **Lieve Vermeire** zijn de schetsboeken, vrije tekeningen en aquarellen dan weer wel erg belangrijk, vooral in de periode dat ze bedrukte stoffen ontwierp.

In **weverijen van jacquardstoffen** was de methode weer helemaal anders, met een andere soort archiefstukken tot gevolg. De complexe weefstructuur van de draden werd ver-groot en in kleur uitgetekend op speciaal gerasterd papier. Aan de hand van die kaarttekeningen werden de kartons geperforeerd die de weefgetouwen bestuurden. Sinds het eind van de jaren 1980 hebben computergestuurde systemen die kaarttekeningen overbodig gemaakt, ze zijn voor de documentatie van de geschiedenis van de vormgeving waardevol.

Door de toenemende arbeidsdeling wordt het ontwerpen en vervaardigen van producten steeds minder door één en dezelfde persoon uitgevoerd. De specialisatie is in de loop van de tijd in zo'n extreme mate doorgevoerd dat ontwerpers in ondernemingen op individuele basis dikwijls alleen nog maar aan onderdelen van producten werken.

Vaak zijn de archivalia in verband met de vormgeving van een product verspreid over verschillende personen of bedrijven die elk verantwoordelijk zijn voor een aspect of onderdeel van het eindproduct. Het totale proces is dan nog moeilijk volledig te achterhalen en het ontwerp staat niet op naam van één designer.

Zo kunnen er veel verschillende designers betrokken zijn bij de ontwikkeling van een stalenboek voor wandbekleding. Een voorbeeld uit de praktijk van Arte nv, wandbekleding en interieurstoffen (Zonhoven) en The Small Studio, ontwerpstudio (Brussel). Een zelfstandig designer verkoopt een reeks ontwerpen voor behangpapier aan een producent. In de designstudio van de producent passen andere designers het ontwerp aan de technische eisen, de financiële beperkingen en de productieapparaten aan. Het ontwerp wordt gedrukt op een drager die door nog een andere designer ontwikkeld werd, en vervolgens door weer een andere firma wordt geproduceerd. Voor dit behangpapier ontwerpt een textielbedrijf min of meer onafhankelijk een collectie interieurstoffen. De 'editeur' biedt de collectie behangpapier en de bijbehorende interieurstoffen aan de groothandel aan in een stalenboek waarvan de vormgeving aan een gespecialiseerd grafisch bureau toevertrouwd werd...

Design in het Vlaamse archiefveld

Vormgevingsarchieven in Vlaanderen gaan in een razend-snel tempo verloren. Over de archieven van UPL Usines

Peeters Lacroix, Brepols, Cerabel, Waesland, Manta, Torck, Van Havere, Tubax, Kaszer, Meurop, Plexibel, Novalux en vele andere bedrijven en ontwerpers is zo goed als niets bekend. En ook met archieven die vandaag worden gevormd, wordt niet met de nodige zorg omgesprongen. Vergelijken we de vormgeving met andere sectoren – literatuur, theater, muziek, kerkelijk erfgoed, maatschappelijk-filosofische stromingen – dan heeft ze wat betreft de zorg voor haar archieven een grote achterstand.

Designarchief Vlaanderen

De problemen zijn complex en er is geen enkele instelling in Vlaanderen gespecialiseerd in de zorg voor een duurzame en kwalitatieve bewaring, actieve ontsluiting en valorisatie van designarchieven uit Vlaanderen. Om hieraan te verhelpen én uit bekommernis voor het erfgoed zetten het Design museum Gent en het Designcentrum Vlaanderen in 2004 een archiefproject op touw.

Het spreekt voor zich dat deze ambities te hoog gegrepen zijn voor een project. Om een deskundige, efficiënte en duurzame zorg voor vormgevingsarchieven uit te bouwen, hopen we dan ook de samenwerking met de archiefsector uit te breiden en te bestendigen in een gestructureerde aanpak.

Het Designarchief Vlaanderen verzamelt, bewaart en registreert documentatie en informatie rond design en designarchieven in Vlaanderen. Nu al is het een onmisbare bron voor wetenschappelijk onderzoek, publicaties en tentoonstellingen over vormgeving en productontwikkeling. Als basis dienen de waardevolle documenten en dossiers van ontwerpers en bedrijven die het Design museum Gent in de loop van de jaren verzamelde. Zo zijn er archieven van Henry Van de Velde, Geo Henderick, Gaston Eysselinck, Albert Van huffel, Pieter De Bruyne en Emiel Veranneman. Talrijke ontwerpers en bedrijven schonken documentatie: stalenboeken, drukwerk in de huisstijl, affiches, tekeningen, plannen, foto's... De verzameling documentatie, archieven en archivalia die tot stand komt in het kader van het project, wordt bewaard in het Design museum Gent

De doelstellingen van het Designarchief zijn:

- informatie en documentatie over design en designarchieven opsporen en toegankelijk maken;
- zoveel mogelijk personen en instellingen sensibiliseren om zorg te dragen voor vormgevingsarchieven en het bestaan ervan te melden;
- een geschikte bewaarplaats zoeken voor bedreigde archieven.

Het Designarchief spitst zich toe op drie concrete taken:

- opsporen van interessante vormgevingsarchieven en daarvan een beschrijving opmaken op basis van de ISAD(G);
- dossiers op naam van bedrijven, ontwerpers en instellingen aanleggen of aanvullen met documentatie en informatie die naar aanleiding van het onderzoek tot stand komt;
- een register aanleggen van vormgevingsarchieven, archiefdelen en documenten; het register wordt een database met een verwijs- en zoekstelsel, die via het internet aan het publiek wordt aangeboden, voor zover de archiefbeheerders daarmee instemmen.

Inmiddels is al een en ander gerealiseerd. Het Designarchief heeft verschillende archiefvormers opgespoord, aangeschreven en bezocht, archieven beschreven en interessante documentatie verzameld.

Reclame voor Exolatex, een verfproduct van Stella, geen datum, circa 1958, Archief Design museum Gent.

Naast de traditionele problemen van selecteren, bewaren, registreren en ontsluiten, kampt de designsector ook met heel specifieke moeilijkheden. Niet alleen de grote verscheidenheid van de inhoud en de versnippering die we al aanhaalden, maar ook de archiefvormer speelt een rol. Actieve bedrijven en ontwerpers verwaarlozen hun archief soms, want archiveren kost tijd, geld en ruimte. Bovendien zijn ontwerpers in tegenstelling tot architecten niet verplicht om omwille van de aansprakelijkheid documenten bij te houden. Als er al een archief is, ligt het vaak te verkommen op rommelige zolders of in vochtige kelders. Anderen stoppen wel veel energie in hun archief, maar schermen het angstvallig af uit vrees voor industriële spionage. Veelvuldige overnames, verhuizingen en stopzettingen in de sector halen het archiefmateriaal door elkaar of geven het de doodsteek op een vuilnisbelt.

Archiefvormers kennen de waarde van hun archief niet goed, de betekenis wordt door sommigen onderschat en door anderen overgewaardeerd. Er is nood aan een aangepaste methode en thesaurus voor de selectie, inventarisatie, opslag, bewaring en ontsluiting.

Met een folder, een website (www.designarchief.be) en de tentoonstelling *Ingepakt – Uitgepakt, designarchieven voor de toekomst* bereikt het Designarchief een groeiend publiek. *Ingepakt – Uitgepakt* presenteerde een staalkaart van tien verschillende vormgevingsarchieven in het Design museum Gent van 28 oktober 2005 tot 23 april 2006.

De geleverde inspanningen gaven overigens al concrete positieve resultaten. Zo schonk Philippe Neerman een uniek archief aan het Design museum Gent. Philippe Neerman (°1930) was met zijn ontwerpbureau I.D.P.O. Industrial Design Planning Office Philippe Neerman & Co, nv, Kortrijk, een van de eerste rasechte Vlaamse industrieel ontwerpers met Europese uitstraling.

Een ander mooi voorbeeld is de overeenkomst met Interieur Kortrijk. Deze vereniging organiseert sinds 1968 een tweejaarlijkse internationale interieurbeurs. De documentatie van de deelnemende bedrijven werd tot voor kort na vier jaar weggegooid, omdat de informatie voor de organisatoren van een evenement voor wooncreativiteit nu eenmaal snel achterhaald is. Onlangs heeft Interieur Kortrijk een overeenkomst gesloten met Designarchief Vlaanderen om de bedrijfscatalogi en folders vanaf nu over te dragen aan het Design museum Gent. Voor

Stalenboek van behangpapier van UPL (Usines Peeters Lacroix) (Machelen), 1930, Archief Design museum Gent.

de geschiedenis van de vormgeving is die 'verouderde' documentatie een waardevolle bron. Ook met Textirama, de organisator van de trendsetende textielbeurs Decosit, heeft het Designarchief een overeenkomst.

Ondertussen bouwt het Designarchief aan een vruchtbare samenwerking met diverse instellingen: Archiefbank Vlaanderen, het Centrum Vlaamse Architectuurarchieven, ODIS intermediaire structuren in Vlaanderen 19de-20ste eeuw en Archief Provincie West-Vlaanderen.

Daarnaast zijn er talrijke informele en bijzonder interessante contacten met verschillende ontwerpers, bedrijven, verzamelaars, archiefinstellingen, musea en universiteiten.

Er is ook een goede relatie met het RKD, het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie (NL), dat in samenwerking met de Premselastichting werkt aan een register van vormgevingsarchieven in Nederland. Het Designarchief kan een beroep doen op de expertise en de database die het RKD en de Premselastichting al opbouwden. In ruil daarvoor geeft het Designarchief feedback over de handleiding bij de database, over de indeling in velden, de thesaurus en het gebruik van trefwoorden.

Probleemstelling en oproep

Archieven en documentatie over design zitten verspreid in zeer uiteenlopende bewaarplaatsen en verzamelingen. Die verspreiding is op zich geen probleem, als maar duidelijk geweten is wie wat heeft en waar het bewaard wordt.

Wél een probleem is dat het materiaal in verband met vormgeving, dat nu al in een of andere archiefinstelling of museum bewaard wordt, niet als designarchief ontsloten is en dus onbekend blijft. Gidsen voor bedrijfsarchieven

Presentatie van een ontwerp voor een controlecentrum in Saint Martin du Fresne (Frankrijk), Philippe Neerman (1930), I.D.P.O. (Industrial Design Planning Office Philippe Neerman & Co) (Kortrijk), zelfklevende folie op papier, 1983-1985, Archief Design museum Gent.

Philippe Neerman en zijn ontwerpbureau I.D.P.O. waren vooral bedrijvig in de transportsector: trams, bussen, metro's en controlecentra. Het archief bevat onder meer massa's broze calques op grote formaten, stapels afdrukken van plannen op papier, alle afdrukken mét correcties en veel foto's. Het lastenboek voor een metrostel alleen vormt een stapel papier van 30 cm hoog. Verschillende mappen 'fiches de travail journalières', nota's en katebelletjes getuigen van het dagelijkse reilen en zeilen op het bureau. Driedimensionale maquettes van meer dan twee meter lang en een tweedimensionale presentatie van een tram op schaal 1/2, (lengte 7 meter) moesten de opdrachtgevers overtuigen.

schenken bijvoorbeeld vooral aandacht aan het aspect administratie en boekhouding.

In sommige gevallen was vormgeving slechts een nevenactiviteit van de archiefvormer. Dan wordt het nog moeilijker om het betreffende archiefdeel op te sporen. De naam van die archiefvormer zal immers niet gerangschikt zijn in de categorie toegepaste kunst of design. Het Archief voor Hedendaagse Kunst van het Koninklijk Museum voor Moderne Kunst in Brussel bewaart bijvoorbeeld een groot aantal ontwerpen voor behangpapier van de hand van René Magritte voor UPL (Usines Peeters Lacroix). 'Design' behoort echter niet tot de trefwoorden in de inventaris. Documenten over design blijken dus vaak deel uit te maken van een fonds dat niet onder het zoekwoord design terug te vinden is. Een ander voorbeeld zijn folders met avant-gardemeubelen van Meurop en À l'Innovation in het fonds Fauconnier van het Stadsarchief Brussel. Ook zij zijn erg moeilijk op te sporen.

In het selectieproces van archieven loopt documentatie over design een groot risico om vernietigd te worden. De kans dat in een archiefinstelling volledige vormgevingsarchieven verloren gaan, is miniem. Een archivaris zal immers niet snel het archief van een bedrijf of een persoon zomaar vernietigen. Maar voor het gros van de bescheiden die belangrijk zijn voor de geschiedenis van het design bestaat dit gevaar wel. Folders voor meubelen, drukwerk in de huisstijl, reclamebrochures, gebruiksaanwijzingen, catalogi, documentatiemateriaal, stalen bij prijsoffertes... belanden al te vaak bij het afval. Nochtans kan één verdwaald document de ontbrekende schakel zijn in de reconstructie van een heel ontwikkelingsproces.

We doen een oproep aan alle medewerkers van archieven, bibliotheken en bewaarinstellingen om:

- het trefwoord design te introduceren zodat de bronnen voor de geschiedenis van de vormgeving in Vlaanderen gemakkelijker terug te vinden zijn;
- archieven of documenten over vormgeving zoveel mogelijk te melden aan het Designarchief Vlaanderen;
- documenten die in principe niet bewaard worden, maar belangrijk kunnen zijn voor de geschiedenis van het design, toch te bewaren of te bezorgen aan het Designarchief Vlaanderen.

De steun vanuit de archiefsector is van onschatbare waarde om de toekomst van de vormgevingsarchieven veilig te stellen.

Noten

1. Janssens, Gustaaf, *Publiekrechtelijke archieven in Vlaanderen: onbekend en onbemind in erfgoedland*, in: *Bibliotheek- & archiefgids*, 84 (2006) 1; p. 34.
2. Gielen, Pascal en Laermans, Rudi, *Cultureel goed: over het (nieuwe) erfgoedregiem*. - Leuven: Lannoo Campus, 2005.
3. *Vier misverstanden over vormgeving*, in: *De Volkskrant*, (18 maart 2004).
4. © 1993-2003 Microsoft Corporation/Het Spectrum.
5. Anita Hopmans van het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie (RKD, Nederland) in de *Premsele Nieuwsbrief*, augustus 2003.

Meer over design uit België

- Bucquoye, Moniek E., Daenens, Lieven, De Kooning, Mil, Dubois, Marc, Floré, Fredie, Kieckens, Christian, Pil Eric, Poulain, Norbert, *Forms From Flanders, From Henry Van de Velde to Maarten Van Severen 1900 - 2000*. - Gent/Amsterdam: Ludion, 2001.
- Coirier, Lise en Laurent, Denis, *Design en Belgique / In Belgium / In België 1945 -2000*. - Brussel: Editions Racine, 2004.
- De Kooning, Mil, Floré, Fredie, Stauven, Iwan, *Hedendaags design Alfred Hendrickx en het fifties-meubel in België, deel drie van Het Mechelse meubel 1500-2000: van Houtsnijwerk tot design*. - Mechelen, Stedelijke Musea Mechelen, 2000. - [Tent. cat. Mechelen, De Garage en Cultureel Centrum Antoon Spinoy, 4/2/2000 tot 7/5/2000].
- Defour, Frans, *Belgische meubelkunst in de XXe eeuw: van Horta tot heden*. - Tielt: Lannoo, 1979.
- Floré, Fredie, *Lessen in modern wonen: bronnenboek over woontoonstellingen in België 1945-1958*, in: *Vlees en Beton 64*. - Gent: WZV Editions and Productions, 2004.
- Leblanc, Claire e.a., *Art Nouveau & Design: sierkunst van 1830 tot Expo 58*. - Tielt: Racine-Lannoo, 2005. - [Tent. cat. Brussel, Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis, 25/5/2005 - 31/12/2005].

SAMENVATTING

Design, een relatief jonge discipline, is nu al een belangrijk hoofdstuk in de cultuurgeschiedenis. Maar ondanks de recente initiatieven, tentoonstellingen en publicaties en niettegenstaande het bijzonder waardevolle karakter van de archieven, heeft design nog nauwelijks een plaats verworven binnen het traditionele archiefveld. Designarchief Vlaanderen is een project om de zorg voor vormgevingsarchieven op de sporen te zetten. Het is een initiatief van vzw Designcentrum Vlaanderen en Design museum Gent. Designarchief Vlaanderen doet een oproep aan de medewerkers van bibliotheken, archief- en bewaarinstellingen om aandacht te schenken aan archivalia en documentatie over design.

ABSTRACT

Industrial design is a fairly new branch of cultural history. Even if exhibitions and publications have been realized on this subject, design archives are still not maintained as carefully as they deserve, compared to more traditional documents.

'Designarchief Vlaanderen' is a joint initiative of 'Designcentrum Vlaanderen' and 'Design museum Gent'. The project encourages improved care and conservation of all design related documents. It appeals to the staff of libraries, archives and other institutions to pay greater attention to valuable documents, models and other items relating to industrial design.